

Cauza C-231/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

12 aprilie 2021

Instanța de trimitere:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

25 martie 2021

Recurent:

IA

Autoritate pârâtă:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Obiectul procedurii principale

Expirarea sau prelungirea termenului de transfer prevăzut la articolul 29 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 în contextul șederii în secția de psihiatrie a unui spital împotriva voinței sau fără voința persoanei în cauză, din cauza unei boli psihice

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, în special a Regulamentului (UE) nr. 604/2013; articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

- 1) Detenția în închisoare, în sensul articolului 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție

internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) (JO 2013, L 180, p. 31), înseamnă de asemenea plasamentul persoanei în cauză, împotriva voinței sale sau fără voința sa, declarat admisibil de instanță, în secția de psihiatrie a unei instituții medicale (în speță, din cauza expunerii la pericole a propriei persoane și a altor persoane ca urmare a bolii sale psihice)?

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:
- a) Termenul prevăzut la articolul 29 alineatul (2) prima teză din regulamentul menționat poate fi prelungit – cu efect obligatoriu pentru persoana în cauză – , în orice caz, la un an în cazul detenției în închisoare de către statul membru solicitant?
  - b) În cazul unui răspuns negativ, care este perioada pentru care este admisibilă o prelungire, de exemplu numai pentru acea perioadă:
    - aa) care corespunde duratei efective a detenției în închisoare sau
    - bb) care corespunde duratei totale estimate a detenției în închisoare, raportate la momentul informării statului membru responsabil în sensul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 al Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 343/2003 (JO 2003, L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 06, p. 140), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 al Comisiei din 30 ianuarie 2014 (JO 2014, L 39, p. 1),

după caz, în fiecare dintre ipoteze, majorat cu un termen rezonabil pentru o nouă organizare a transferului?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentată într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”) – în special articolul 29 alineatul (2).

Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 al Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 343/2003 (JO 2003, L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 06, p. 140), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 al Comisiei din 30 ianuarie 2014 (JO 2014, L 39, p. 1), în special articolul 9

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special articolele 6, 52 și 53

Dispoziții de drept internațional invocate

Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO), în special articolul 5 paragraful 1 litera e din aceasta.

Dispoziții naționale invocate

Asylgesetz 2005 (Legea privind dreptul de azil 2005, denumit în continuare „AsylG2005”) și în special articolul 5 din aceasta, intitulat „Responsabilitatea unui alt stat”)

Articolul 5 (1) O cerere de protecție internațională care nu a fost soluționată în temeiul articolului 4 sau a articolului 4a trebuie respinsă ca inadmisibilă atunci când, în temeiul tratatelor sau al Regulamentului Dublin, un alt stat este responsabil de examinarea cererii de azil sau a unei cereri de protecție internațională. În decizia de respingere a cererii, trebuie să se indice și statul membru responsabil. Se interzice respingerea cererii atunci când, ca urmare a unei examinări în sensul articolului 9 alineatul 2 din Legea privind procedura BFA, se constată că dispunerea returnării pe care o implică respingerea cererii ar conduce la încălcarea articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

(2) Se va proceda în conformitate cu alineatul (1) și atunci când, în temeiul tratatelor sau pe baza Regulamentului de la Dublin, celălalt stat membru este responsabil de examinarea cererii de azil sau a cererii de protecție internațională.

Fremdenpolizeigesetz 2005 (Legea privind poliția străinilor, denumită în continuare „FPG”) – articolele 46 și 61

Unterbringungsgesetz (Legea privind plasamentul, denumită în continuare „UbG”), articolul 3, articolul 8, articolul 10 alineatul (1), articolul 11, articolul 17, articolul 18, articolul 20 alineatul (1), articolul 26 alineatele (1) și (2), precum și articolul 30 alineatul (1)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Recurentul, resortisant al Marocului, a intrat pe teritoriul Italiei venind din Libia în luna octombrie a anului 2016, unde a fost luat în evidență la 27 octombrie 2016. Ulterior, a plecat în Austria, unde a depus o cerere de protecție internațională la 20 februarie 2017. Acest lucru a condus la o procedură de consultare în temeiul Regulamentului Dublin III, iar la 1 martie 2017 a fost adresată autorităților italiene o cerere de preluare întemeiată pe articolul 13 alineatul (1) din

regulamentul menționat. Această cerere a rămas fără răspuns. În consecință, autoritățile italiene au fost informate, la 30 mai 2017, că, în conformitate cu articolul 22 alineatul (7) din Regulamentul Dublin III, preluarea recurentului a fost acceptată și că termenul de transfer a început să curgă la 2 mai 2017.

- 2 Ulterior, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Oficiul Federal pentru Străini și Azil, denumit în continuare „BFA”) a respins, prin decizia din 12 august 2017, cererea de protecție internațională formulată de reclamant, în temeiul articolului 5 alineatul (1) din AsylG2005. Oficiul a stabilit că, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III coroborat cu articolul 22 alineatul (7) din acest regulament, Italia era competentă să examineze cererea, a dispus, în temeiul articolului 61 alineatul (1) punctul 1 din FPG, îndepărtarea recurentului de pe teritoriul țării (în Italia) și a arătat că expulzarea recurentului în acest stat membru era autorizată în temeiul articolului 61 alineatul (2) din FPG.
- 3 Transferul recurentului către Italia, deja organizat pentru 23 octombrie 2017, a eșuat întrucât, la acel moment, acesta era plasat în secția de psihiatrie a unui spital din Viena, plasamentul în temeiul UbG fiind declarat, mai întâi, admisibil cu titlu provizoriu prin decizia din 6 octombrie 2017 a unui tribunal districtual din Viena, iar apoi, admisibil pentru perioada până la 17 noiembrie 2017, printr-o decizie din 17 octombrie 2017. În această privință, la 25 octombrie 2017, autoritățile italiene au fost informate că, din cauza detenției recurentului, termenul de transfer fusese prelungit la 12 luni, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III.
- 4 Acest plasament, aprobat pe cale judiciară, al recurentului a încetat în mod anticipat la 4 noiembrie 2017, el fiind externat din instituția de asistență spitalicească două zile mai târziu.
- 5 La 6 decembrie 2017, el a fost transferat pe calea expulzării din Austria în Italia. Acesta a formulat o acțiune împotriva deciziei respective în termenul acordat, pentru motivul că transferul fusese efectuat în pofida expirării, la 2 noiembrie 2017, a termenului de șase luni prevăzut în acest scop în temeiul articolului 29 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III.
- 6 Această acțiune a fost în cele din urmă respinsă ca neîntemeiată de Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal, Austria, denumit în continuare „BVwG”), prin hotărârea din 14 februarie 2020, contestată în fața instanței de trimitere.
- 7 În aprecierea sa juridică, BVwG a considerat că ordinul de îndepărtare de pe teritoriu a recurentului, impus prin decizia BFA din 12 august 2017, era executoriu și, de asemenea, putea fi pus în aplicare. Potrivit acestei instanțe, valabilitatea ordinului de îndepărtare de pe teritoriu nu ar fi încetat nici înainte de expulzarea de la 6 decembrie 2017.
- 8 Termenul de șase luni prevăzut la articolul 29 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III, în vederea transferului recurentului în Italia, ar fi

expirat, într-adevăr, la 2 noiembrie 2017. Însă, anterior acestei date, Austria ar fi comunicat Italiei că termenul de transfer se prelungește din cauza detenției recurentului în sensul articolului 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III. Desigur, recurentul nu se afla nici în arest preventiv, nici nu executa o pedeapsă cu închisoarea. Cu toate acestea, în perioada cuprinsă între 20 septembrie și 6 octombrie 2017, acesta ar fi fost supus unui tratament psihiatric în urma unei spitalizări voluntare. Între 6 și 17 octombrie 2017, precum și în perioada cuprinsă între această dată (doar ca urmare a externării anticipate) și 4 noiembrie 2017, recurentul a fost plasat în secția de psihiatrie a unui spital, în temeiul deciziilor unui tribunal districtual din Viena. Între 4 și 6 noiembrie 2017, acesta ar fi fost spitalizat din nou în mod voluntar.

- 9 În perioada în care recurentul a fost plasat, împotriva voinței sale, într-o instituție psihiatrică printr-o hotărâre judecătorească, el s-ar fi aflat în detenție ca urmare a unui ordin judecătoresc. În acest scop, nu era necesar nici ca aceasta să fie executată în închisoare și nici ca la originea sa să se afle constatarea unei vinovății de către o instanță de judecată. Existența, care trebuie prezumată în speță, a unei măsuri privative de libertate ar trebui dedusă de asemenea din articolele 6, 52 și 53 din Carta drepturilor fundamentale (denumită în continuare „carta”), precum și din articolul 5 alineatul 1 litera e din Convenția europeană a drepturilor omului (denumită în continuare „CEDO”), din care reiese în special că, de exemplu, bolile psihice pot constitui temeiul unei plasări legale în detenție. În plus, articolul 3 din UbG ar impune în mod cumulativ ca, prin patologia sa, bolnavul să prezinte un risc serios și grav pentru viața sau pentru sănătatea sa, respectiv pentru viața sau pentru sănătatea altora. În cazul recurentului, plasamentul ar fi fost efectuat din cauza expunerii la pericole a propriei persoane și a altor persoane.
- 10 Determinant pentru prelungirea termenului de transfer prevăzut la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III este faptul că statul care efectuează transferul a fost împiedicat să transfere recurentul în statul membru responsabil fie întrucât acesta din urmă s-a sustras procedurii, fie întrucât – precum în speță – justiția a blocat accesul autorităților administrative la acesta din urmă.
- 11 Italiei i s-a comunicat, așadar, în mod întemeiat că recurentul a fost deținut. Termenul de transfer ar fi fost, astfel, prelungit la 12 luni, așadar până la 2 mai 2018. Prin urmare, la momentul expulzării, termenul de transfer nu expirase încă. Și celelalte condiții ale unei expulzări legale ar fi fost îndeplinite.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 12 În speță, trebuie să se stabilească dacă expulzarea (transferul) recurentului în Italia la 6 decembrie 2017 a fost efectuat în mod legal, ceea ce depinde de aspectul dacă, în contextul juridic al articolului 29 din Regulamentul Dublin III, această măsură a fost efectuată în termenul prevăzut.
- 13 Astfel, în Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat, în acest context, că reiese din

însuși cuprinsul acestei dispoziții că o depășire a termenului implică un transfer „de drept” al responsabilității statului membru solicitant, fără a condiționa acest transfer de vreo reacție a statului membru responsabil (punctul 30). Dacă solicitantul nu este transferat din statul membru solicitant către statul membru responsabil înainte de expirarea termenului de transfer, responsabilitatea este transferată „de drept” statului membru solicitant (punctul 39), termenul de transfer putând de asemenea expira după adoptarea deciziei de transfer (punctul 42). În această privință, autoritățile competente ale statului membru solicitant nu pot, într-o asemenea situație, să realizeze transferul persoanei în cauză către un alt stat membru și sunt, dimpotrivă, obligate să adopte din oficiu dispozițiile necesare pentru a admite responsabilitatea primului stat membru și pentru a demara de îndată examinarea cererii de protecție internațională formulată de această persoană (punctul 43).

- 14 În speță, primirea cererii de preluare, datată 1 martie 2017, a declanșat termenul de răspuns al statului membru solicitat (Italia), de două luni, prevăzut la articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III. Întrucât autoritățile italiene competente nu au răspuns la cererea de preluare în acest termen, responsabilitatea Republicii Italiene a fost angajată de la data expirării termenului, ca urmare a noțiunii acceptării prevăzute la articolul 22 alineatul (7) din Regulamentul Dublin III (acceptare implicită). Ca urmare a lipsei efectului suspensiv al unei căi de atac, această dată se dovedește, la rândul său, ca fiind cea care declanșează termenul de transfer de șase luni prevăzut la articolul 29 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III. Nu se contestă că aceasta era situația la 2 mai 2017, astfel încât termenul de transfer menționat a încetat la sfârșitul zilei de 2 noiembrie 2017.
- 15 Articolul 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul Dublin III prevede însă că acest termen poate fi „prelungit până la maxim un an” în cazul în care transferul nu a putut fi efectuat ca urmare a detenției în închisoare a persoanei în cauză.
- 16 Pentru o prelungire a termenului de transfer în conformitate cu această dispoziție, este suficient ca, înainte de expirarea termenului de transfer de șase luni, statul membru solicitant să informeze statul membru responsabil cu privire la detenția în închisoare a persoanei în cauză, indicând în același timp noul termen de transfer (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Abubacarr Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 75).
- 17 Argumentația dezvoltată în cererea de recurs urmărește să demonstreze că termenul de transfer expirase deja la expulzarea (transferul) în Italia la 6 decembrie 2017. Pentru a stabili dacă această teză trebuie reținută, este necesar mai întâi – potrivit instanței de trimitere – să se clarifice problema dacă prin „detenția în închisoare” prevăzută la articolul 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul Dublin III (nedefinită în mod mai precis în cadrul acestui regulament) trebuie de asemenea înțeles și plasamentul persoanei în cauză în secția de psihiatrie a unui spital din cauza unei boli psihice, efectuat împotriva voinței sale sau fără voința sa, declarat admisibil de instanță.

- 18 Această concluzie ar putea fi confirmată de împrejurarea că un asemenea plasament constituie o privare de libertate, independentă de voința persoanei în cauză și aprobată de instanța de judecată, care, în orice caz, face, în esență, imposibil accesul autorității competente în scopul transferului în același mod precum, de exemplu, o detenție în închisoare dispusă de instanță în cadrul unei proceduri penale (arest preventiv, pedeapsă cu închisoarea).
- 19 Cu toate acestea, împotriva acestei teze s-ar putea susține – potrivit Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ) – că un „plasament fără o solicitare” în sensul articolului 8 și următoarelor din UbG ar putea fi, cu titlu principal, o măsură medicală, care „doar” a fost declarată admisibilă de instanța de judecată. Noțiunea de „detenție în închisoare” (a se vedea de asemenea, pentru comparație noțiunea „imprisonment” din versiunea în limba engleză sau cea de „emprisonnement” din versiunea în limba franceză) nu pare să acopere (în mod necesar) astfel de sensuri.
- 20 Dar mai ales, trebuie să se aibă în vedere tocmai faptul că bolile grave, care împiedică, la momentul respectiv, un transfer către statul membru responsabil (așadar, care nu permit acest transfer nici măcar cu însoțirea medicului sau în alte condiții – astfel cum a fost cazul, în cele din urmă, în speță) nu constituie o bază valabilă pentru o prelungire a termenului de transfer în temeiul articolului 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III. În orice caz, în ipoteza în care starea de sănătate a persoanei în cauză nu ar permite statului membru solicitant să efectueze transferul înainte de expirarea termenului de șase luni prevăzut la articolul 29 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III, statul membru responsabil ar fi exonerat de obligația de a o prelua, iar responsabilitatea s-ar transfera atunci primului stat membru, conform articolului 29 alineatul (2) din acest regulament (a se vedea în acest sens, de exemplu, Hotărârea din 16 februarie 2017, C.K. și alții, C-578/16, EU:C:2017:127, punctul 89).
- 21 Detenția în secția de psihiatrie a unui spital nu ar putea fi considerată, așadar, o „detenție în închisoare” și, prin urmare, nu ar putea fi apreciată în mod diferit față de o altă spitalizare care exclude capacitatea de a călători.
- 22 Cu toate acestea, în ipoteza în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene ar ajunge la concluzia că detenția în discuție în speță în secția de psihiatrie a unui spital constituie o „detenție în închisoare” în sensul articolului 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul Dublin III, ar trebui de asemenea, potrivit Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ), să se clarifice măsura în care poate interveni o prelungire a termenului de transfer. În această privință, Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ) consideră că persoana în cauză poate de asemenea invoca un calcul eronat al acestui termen.
- 23 Potrivit modului de redactare al acestei norme, trebuie să existe o legătură de cauzalitate între „detenția în închisoare” și nerespectarea termenului de transfer, iar, în acest caz, termenul poate fi prelungit „până la maxim un an”. Din utilizarea

noțiunii „până la maxim” pare să rezulte că nu întotdeauna trebuie să fie determinant termenul de un an.

- 24 Aceasta implică faptul că durata prelungirii termenului de transfer depinde de împrejurările cazului concret, criteriile care trebuie avute în vedere fiind, în primul rând – potrivit Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ) – fie durata efectivă a „detenției în închisoare” (în speță, de 30 de zile, de la 6 octombrie până la 4 noiembrie 2017), fie durata prezumtivă a acesteia la momentul comunicării „detenției în închisoare” statului membru solicitat în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) din Regulamentul de punere în aplicare (în speță, de 43 de zile, de la 6 octombrie până la 17 noiembrie 2017), în orice caz, în fiecare dintre ipoteze, majorat cu un termen rezonabil pentru o nouă organizare a transferului. Pentru stabilirea acestui termen ar putea fi determinant termenul maxim de două săptămâni prevăzut la articolul 9 alineatul (1a) din Regulamentul de punere în aplicare.
- 25 În Hotărârea Abubacarr Jawo, citată anterior, C-163/17, EU:C:2019:218, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a considerat, la punctul 75, că – în ipoteza în care persoana în cauză s-a sustras procedurii – articolul 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul Dublin III trebuia interpretat în sensul că, pentru a prelungi termenul de transfer la maximum 18 luni, este suficient ca statul membru solicitant să informeze, înainte de expirarea termenului de transfer de șase luni, statul membru responsabil cu privire la faptul că persoana în cauză s-a sustras procedurii și să indice, în același timp, noul termen de transfer.
- 26 În lumina problemelor practice invocate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în acest context, acest lucru ar putea fi înțeles în sensul că, în ipoteza în care persoana în cauză s-a sustras procedurii, statului membru solicitant îi este permis să stabilească „în mod liber” noul termen de transfer, în orice caz, până la maximum 18 luni. Nu s-ar putea exclude, eventual, ca acest lucru să fie transpus, *mutatis mutandis*, la situația „detenției în închisoare”. Cu toate acestea, articolul 29 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul Dublin III condiționează prelungirea termenului legată de „detenția în închisoare” de faptul că transferul nu a putut fi efectuat „datorită” detenției în închisoare a persoanei în cauză, în timp ce, în cazul prelungirii termenului până la maximum 18 luni, potrivit modului de redactare, se ia în considerare numai că persoana în cauză „se sustrage procedurii” (iar, în general, durata sustragerii de la procedură nu este deloc predictibilă).
- 27 Această diferență de formulare în ceea ce privește prelungirea termenului în caz de „detenție în închisoare” conduce la considerația expusă anterior (la punctele 23 și 24), legătura de cauzalitate menționată pledând în favoarea caracterului determinant al duratei efective a „detenției în închisoare”, în timp ce, având în vedere informarea, în orice caz, necesară a statului membru responsabil în sensul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul de punere în aplicare, ar putea fi relevantă de asemenea durata totală a „detenției în închisoare”, care poate fi estimată și la acest moment.

- 28 În orice caz, în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, pentru soluționarea litigiului de către Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ), este necesară o clarificare a problemei ridicate prin intermediul cele de a doua întrebări, aplicarea corectă a dreptului Uniunii nefiind, nici în această privință, atât de evidentă încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile. Întrebările preliminare, formulate inițial, sunt, așadar, adresate în temeiul articolului 267 TFUE, în cadrul cererii de decizie preliminară.

DOCUMENT DE LUCRU